

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Elongetési árak:
Helyben negyedévre . . . 3 korona.
Egészévre . . . 12 . . .
Vidéken: negyedévre . . . 5 . . .
Egészévre . . . 20 . . .

László József és Popovits Gyula
laptulajdonosok.

Harsányi Sándor
felelős szerkesztő.

Egyes szám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Csapó-
utca 9 sz. Telefon: 275.
Kéziratok nem adódnak vissza.

A delegáció teljes ülése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, május 30.

A magyar delegáció ma *Andrássy Gyula* gróf elnöklete alatt teljes ülést tartott, a melyen folytatták a *külgügyi költségvetés tárgyalását*.

Az elnöki jelentések után

Rakovszky István a múlt ülésen előterjesztett interpellációjára adott válasz tárgyában nyilatkozik. A válasznak csak *Albánia*ra vonatkozó részét fogadja el, mert a *külgügyi miniszter* igenis előterjesztheti a *hármasszövetség* szövegét, miután a nemzetnek tudnia kell, minő kötelezettségeket róttak reá. Azt nem kérdezte, hogy *Primetti* és *Bülov* mit beszéltek *Velenczében*, hanem azt, hogy megkötötték-e ott a *hármasszövetséget*? És miután mindezekre kérdésekre választ nem kapott, az *osztályfőnök* feleletét nem veszi tudomásul.

A delegáció tudomásul vette.

Holló Lajos a *miniszterelnök* multkori beszédére reflektálva újból vitatja a *hármasszövetség* szükségét és azt, hogy ez a szövetség a nemzet ohajának feleljen meg. A *miniszterelnöknek* némely állítását különben elfogadja igazságnak, de nem tartja azonosnak minden kijelentését *Tisza Kálmán* kijelentéseivel, a ki hangoztatta, hogy a szövetségnek egyáltalán nem célja a területi épség fenntartása. Az bizonyos, hogy a *hármasszövetség* hozta létre a kettős szövetséget és e kettős szövetség között versengés tört ki a haderő fokozása tekintében.

Holott mi ezt a versengést ki nem bírjuk. A német hegemonia fenntartásáért nekünk egy lépést sem szabad tennünk. Felhossa az *alldéutschok* üzelmeit. *Bebizonyult*, hogy idegen pénzekkel izgatnak benn az országban ellenünk. *Hazug ürügyekkel* tartanak fenn nyomdákat, lapokat, a melyek ellenünk *hadjáratot* viselnek. Ezért hibás a *külgügyi kormány* is, mert tudja, hogy a *budapesti német konzulátusságnál* veretnek azok a szálak, a melyeket az *alldéutschok* kibocsátanak. (Nagy mozgás.)

Rakovszky: A német konzulátustól? (Élénk mozgás.)

Holló: Egy lap meg is írta. Mindezek után lehetetlen a *hármasszövetség* iránt rokonszenvvel lenni. Mi lekötöztetve csak a *dinasztiával* szemben vagyunk, szövetségben pedig csak *Ausztriával* akarunk maradni, mert a *hármasszövetség* áldozatait nem bírjuk. Az eme kérdésben tett kijelentését *Szellnek* törvénytellenesnek mondja, mert közös eszme nem lehet és azt, hogy *Magyarország* minő eszmével legyen képviselve a közös jelvényekben. *Ausztria* meg nem bírálhatja, abba bele sem avatkozhatik. — Szerinte nagy szerencsétlenségünk, hogy ha egy magyar államférfi kormányra jut, annak fel kell adni elveit és azt kell vallania, a mit felülről diktálnak neki. *Határozati javaslatának* elfogadását kéri.

Szell Kálmán *miniszterelnök* nem akar reflektálni *Holló Lajos* czáfolatára, mert újból el kellene mondani azt, amit már előadott, csak *Holló Lajos* egyes ténybeli tévedéseire válaszol. Azt mondja

Holló Lajos, hogy az ország közvéleményében a *hármasszövetség* nem gyökeresik és ezt *Tisza Kálmán* szavaival igyekszik bizonyítani. A bizonyítás dacára fentartja előbbi kijelentését, hogy nem lappangó módon vitetett be az ország közvéleményébe a *hármasszövetség*, hanem nyíltan és a közvélemény annak lényeges és igazi célja iránt teljesen tisztában van. Az *Alldéutsch* szövetség működését is felhossa *Holló Lajos*, hogy a *hármasszövetség* ellen érveljen; azért erre vonatkozólag is el akarja mondani véleményét. Kijelenti, hogy erről a kérdéstről már nyilatkozott az országház termében és amiket akkor mondott, — azokat ma is fentartja. Az *Alldéutsch* mozgalom akármily ponton támadja meg a magyar nemzeti állam érdekeit, támadása veszedelmes és sérelmes, melylyel minden erővel szembe kell szállniok. *Elismeri*, hogy a kérdés fontos ugyan, de azt otthon kell elintézni, a képviselőházban, nem pedig a delegációban. Kijelenti, hogy vállalkozik arra, miszerint mindent, a mi törvénytelen és a magyar állam belbékéjére, a nemzet céljaira ebben a mozgalomban káros és sértő, azt egész erejével és minden lehető eszközzel igyekszik eltávolítani és amennyire lehet csirájában elfojtani. (Élénk helyeslés.) Az *Alldéutsch* mozgalmat azonban

„A Szabadság“ tárczája.

DON JUAN AZ UR ELŐTT.

Írta: *Catullé Mendés*.

Amikor az *agóniának* és a halál bekövetkezésének a reá nézve teljesen közönyös formáságai után megjelent az örök bíró előtt, minden különösebb izgalom nélkül lépett be a kétfelé ágazó keresztut nyílásán, a melytől jobbra mennek a paradicsom kiválasztottjai és balra kerülnek a pokolra ítélt gonoszok. *Fiatal* volt még mindig és szép, az ajka üde és piros, mint akkor, a mikor az *Annák* és az *Elvirák* elvesztek egy csókjáért.

Amikor az ég angyalai meglátták őt, az ellenállhatatlant, valami különös sóvárgás fogta el őket és olyat éreztek, a mi még a mennyország gyönyöreit is tulszárnyalja. *Halkan* suttogtak egymás közt, hogy egy hang se emelkedjék el, lene vádképen és abban a pillanatban mindegyik eldobta volna érte szárnyait, ha visszaadhatta volna az árnyéknak a halandó testet, cserébe az ő szerelméért.

De nem sokáig ringathatták magukat ebben a hiu reménységben, mert alighogy *Don Juan* megkezdte az Ur

előtt a számadását, mindinkább erősödő moraj hallatszott a balfelöli utról és egy szempillantásra az ítélőszék elé özönlött a zilált haju, sápadt, szivbeli gyötrődésektől eltorzult nők serege.

Asszonyok is voltak, meg lányok is. *Valamennyien* a bünös szerelem áldozatai. *Mindegyiket* megcsalta, elfelejtette. A legszebbeket szemelte ki magának és a legboldogtalanabbakká tette őket. *Nem kímélte* a királyi asszonytól le a porleányig senki hitvesét, kilopta a zárdák esőndes czelláiból a nyugalmat, a fejlődő hadjadtól az érett dámák soráig az övé volt mind, akire csak szemét vetette és amikor meguntta őket, gunyosan, sértő megvetéssel fordult el tőlük. A pillanatnyi boldogságért örök szenvedéssel fizetett. *Szégyen* és gyász járt a nyomában és a megcsalt asszonyok számára nem volt vigasztaló szava. *Könyörtelenül* taposta el a leszakított virágot, a hervadás nem indította meg szivét és most, hogy áldozatai kárörömmel jöttek az Ur elé, hogy megboszulják gyötrelemeiket és elsorolják a nagy hódító büneit, az angyalok is elfordultak tőle és piruló arcukat eltakarták könnyű szárnyaikkal.

II.

Mikor véget ért a bünök lajstroma

és *Don Juan* még mindig hideg mosolyával várta a történetdöket, előlépett egy angyal, egy sugár, isteni teremtés, hogy védelmére szót emeljen.

Ami megtörtént, azt tagadni nem lehetett. *Igen*, kezdte a védőangyal, *Don Juan* szerencsétlenné tette a világ legszebb asszonyait és vigasztalás nélkül hagyta őket gyötrődni. *Talán* még volna métség számára, ha a szépség néhány-szor önfeledtté tette volna őt és amivel vádolják, az mámorában történt volna. *Nem jól* tudta ő mindig, hogy mit tesz. *Számító* és hideg volt, Ugy látszik tehát, hogy megérdemli a pokolba való száműzetést. De talán még sem. *Talán* ő is szenvedett, talán ő is szerencsétlen volt, mint vádolói mind. *A költők*, akik kalandjait megénekelték azzal mentik őt, hogy szivében örök vágyódás volt a leg-tökéletesebb ideál után, amelyet szüntelenül keresett és — meg nem talált soha. *Kereste* őt a paloták sejtelmes szalofülkéiben és a sikátorok dohos szalmazsupjain, a trón mellett és az erdők rejtekében, kereste azt a szivet, amely az ő számára van teremtvé és — meg nem találta soha. *Kereste* az asszonyt, a maga teljes testi és lelki harmóniájában, a legszebbet, a legjobbat, a legönzette-

nem lehet bizonyíték gyanánt felhasználni a hármasszövetség ellen, mert az Alldeutsch mozgalom inkább belülről jövő, hazaáruló izgatók törekvéseinek eredménye, melytől a német kormány teljesen távol áll. Az Alldeutsch mozgalom szándékaiból ne vonjunk le konkluziót a hármasszövetségre, mert ez azzal semmi összefüggésben nincs. A mi a kifelé való egységet illeti, az intézményeinkből folyik, közös lévén a külügyi, annak megjelenése is együttesen történik. Tiltakozik az ellen, hogy nézetei megváltoztak volna. Ugyanazt vallja, a mit 33 év óta vall és bár természetszerűleg szolidaris a külügyminiszterrel, de semmiképen sem változtatta meg miniszterelnöksége óta előbb vallott elveit. A gunyt sem nem érdemli, sem el nem fogadja. (Élénk tetszés.)

A külügyi költségvetést *általános-ságban elfogadták.*

A *részletes tárgyalás* során **Rakovszky** István tiltakozik a külügyi költségvetés emelése ellen. Az alldeutsch mozgalom tárgyában elvárja Gulichvoszkytól, hogy a vizsgálatot megindítja és a német főkonzulátus bűnös tisztviselőjét eltávolíttatja.

Kállay Béni közös pénzügyminiszter: A külügyminiszternek tudomása van arról, hogy a német kormányra kellemetlen a magyarországi német agitatorius mozgalom és attól úgy a német kormány, mint a diplomácia teljesen távol áll.

Szell Kálmán miniszterelnök a német konzult védí, a ki egyáltalán nincs összeköttetésben az alldeutschokkal.

Rakovszky István nem tartja érdemesnek és kielégítőnek a kapott választ. A külügyi kormánytól nagyobb energiát vár és több önérzetet. Ha a kis Romániával oly nagy hangon beszélnek, merjenek Németországgal is hangosan diskurálni.

Tisza István gróf helytelennek tartja

nebbet, akire joga lett volna és — meg nem találta soha. Talált helyette gyöngélelkű nőket, akik könnyörögve borultak eléje, hogy csak csókját élvezhessék, talált leányokat, akik nem éltek másnak, mint a szerelemnek, de az ideált nem érte el. Vajjon ki volt hát az áldozat? Azok-e akiknek bármily rövid időre is betelt a vágyuk, ha elkárhoztak is utóbb érte, vagy ő, aki mártírja volt a szerelemnek! . . .

Az ékes szavú angyal nem beszélhetett tovább. Az asszonyok sikongása túlharsogta hangját és mielőtt a zaj lecsillapodhatott volna az Ur szemében már megcsillant a harag és úgy hitték, hogy Don Juan elveszett.

III.

Egy öreg asszony lépett ekkor elő. Összeasszott, ráncosképu dáma volt, vézna és roskadt, csak a szeme villogott, mintha ifju volna. Mélyen meghajolt az Ur előtt és szót kért.

— Jóságos Isten hallgassd meg a valómásomat. Öreg vagyok már és öreg voltam akkor is, amikor egy tavaszi estén újra elfogott a régi vágy, szívem kialvó tüzeinek utolsó lobbanása. Eladtam mindenem, csak hogy csókot kapjak érte. Letéptem magamról ezifra köntösöm, csak hogy egy utszéli csavargó rám leheljen pálinkás ajakával és eszeveszetten rohantam az éjszakában, keresni a boldogságot,

azt a különbséget, melyet Rakovszky Romániával szemben való állásfoglalásunk és Németországgal szemben való álláspontunk ellen tesz. Románia kormányával a legnagyobb barátságban élünk, dacára annak, hogy sokkal nagyobb magyar ellenes törekvések vannak ott, mint Németországban. Elismeri, hogy bizonyos ellenséges cselekedeteket meg kell büntetni, de azért egy velünk barátságos kormányban ellenséges hangulatot magunk ellen kelteni nem szabad. Rakovszky István a német társadalom és hivatalos körök magyar ellenes működését a sajtó termékeiben találja meg. Ezért nem volna szabad Németországgal szemben erőlyesen fellépni, mert megjelenhetik Magyarországon is a sajtó terméke, mely pl. a pápa világi hatalmának visszaállítását sürgetné és aztán ha valaki e miatt a magyar kormány megrendszabályozását követelné, bizonyára indignációval utasíttatná vissza. Személyes tapasztalatai alapján kijelenti, hogy az Alldeutsch mozgalom magyarellenes törekvése nem általános a német társadalomban, azért az egész mozgalmat bagatell ügynek lehet tekinteni és mint ilyen szemben kell viselkednünk. A tételt elfogadja.

Holló Lajos fenntartja, hogy az utolsó időben különösen szervezett támadás intéztetik Magyarország ellen, melyek számai a német társadalomba vezetnek. Ezen szervezett támadás ellen erőteljes tiltakozását kívánja a külügyi kormánynak.

Kállay Béni közös pénzügyminiszter: Rakovszky kifogásolta azt, hogy előbbi felszólalásában szóló csak a német hivatalos körök teljesen loyális viselkedésére hivatkozott. Kijelenti, hogy a külügyminiszter már több alkalommal volt azon helyzetben, hogy konkrét esetekben a német kormányt megreklamálta (Helyeslés) és mindig a legnagyobb előzékenységre talált a német hatóságok részéről. Kijelenti, hogy a külügyi kormány a jövőben felmerülő konkrét esetek alkalmával erőteljesen és erőlyesen fog lépni. Különben a magyar miniszterelnök

a szerelmet. Nem jött senki, nem akadt senki, aki karját nyújtotta volna felém, kinevettek, megrugdaltak, kigunyoltak, hogy ősz hajammal a szívemre merek hallgatni. Sirva rogytam le az utcasarkon, ahol nem járt senki. A halálra gondoltam és imádkozni kezdtem. Egyszerre az utczavilág gyér fényénél, egy deli elragadó alakot láttam közeledni, egy ellenálhatatlanul szép férfit, olyat, aminőt távol ifjúságom legelső ábrándképében elképzelttem magamnak. Futni akartam előle, — lecsöndesítem magamban a démont, hogy mielőtt odáig ér. De ő már ott volt. Megállt és szánakozva nézett. Könnyek gyűltek a szemébe. Zokogva borultam eléje és vártam, hogy félre lökjön, mint a többi. Nem, nem taposott el, gyöngéden felemelt, karonfogott, magával vitt és némán ölelt magához, dobogó szívvel, erősen, mintha a legszebb asszony lettem volna. És csókolt végtelenül, ugy-e igaz, Don Juan csókoltál engem, mint a feleséget a nászéjszakán! . . .

IV.

Az Ur haragja lecsöndesedett. Percekig nézte a siró öreg asszonyt és Don Juant, aki elérzékenyülve hajtotta le a fejét . . . És intett az angyaloknak, akik karonfogták a legszebb férfit, a szerelmem árnyékképét és vitték föl magukkal a csillagos menyország örökkéfenységébe.

kijelentése és erőlyes nyilatkozata, mindenkit megnyugtathat.

Tisza István gróf helyesli, ha a külügyi kormányzat konkrét esetekben erőlyesen lép fel, de ha konkrét eset nem forog fenn, ily bagatell ügyben nem kell magunk iránt ellenséges hangulatot keltenünk.

A delegáció a választ tudomásul veszi. A levéltár tételénél **Holló** Lajos kívánja, hogy a közös udvari levéltárt 2 részre osszák és külön kezeljék az osztrák és külön a magyar okmányokat.

Merey Kajetán osztályfőnök a külügyminiszter nevében kijelenti, hogy a szétosztás nagyon nehéz. Az okmányok épenugy érdeklik Ausztriát és Magyarországot és ha ezt szétosztanák, rendkívül sokat veszítené a levéltár értékéből.

Holló ismétli kérését.

A miniszter helyettesének választást elfogadták.

Ezzel a részleteket is letárgyalták.

Elnök a szavazást holnapra tűzi ki. Következett a

közös pénzügyi költségvetés, a melyet **Szerb** György referálása alapján elfogadták.

Elnök az ülés folytatását hbnapra tűzte ki. Ekkor a bosnyák költségvetést tárgyalják.

Az angolok a Hortobágyon.

A második nap programja.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, május 30.

Az angol vendégek látogatásának programja, tegnap a hortobágyi kirándulás volt. Albion fiai a magyar állattenyésztést tanulmányozni mentek a világhírű pusztaságra, a mely olyan óriási területen, a mennyire a szem csak elláttni képes, csupa legelő és közel 40.000 *darab* lábas jószágnak ad eledelt állandóan. Az angol gazdák meg is csodálták módfelel a végtelennek látszó rónát, gulyákat, méneseket, a sertés és juhállományokat, — no meg a jellegzetes, magyar pásztornépet, de különösen a csikósok tetszettek meg nekik, a mint a karikást cserdítve, mint a szélvész száguldoztak keresztül-kasul a sík rónán s úgy ülték meg nyereg nélkül a tüzesvérű paripát, mintha csak hozzája lettek volna növe.

Az angolok, rendkívüli érdeklődésükkel, lépten-nyomon elárulták, hogy csodálatosan figyelmes nép és minden, a mi új és idegenszerű volt előttük, megragadta a figyelmüket, úgy, hogy perczről-perczre tudtak valami újat beírni jegyzékükbe, olyat, a minőt csak itt láttak, a speciális magyar rónán.

A hortobágyi kirándulásról részletes tudósításunk a következő:

(Az indulás.)

Reggel hat órakor a pályaudvaron készen állott a különvonat, a mely tizenkét első- és másodosztályu kocsiból volt összeállítva. Valamivel hat óra után kezdtek szállingózni a vendégek. Legelsőnek **Tolnay** Kornél M. A. V. üzletvezető érkezett az állomáshoz és ott ő fogadta a kisebb csoportokban érkező angol gazdákat. Majdnem egy óra hosszáig

tartott, míg a kirándulók mind együtt voltak s elhelyezkedtek a vasuti kocsikban. Mikorra teljes volt a kirándulók csoportja vagy hetvenen voltak, köztük Debreczen város több notabilitása. Ott voltak a többek közt Széll Farkas táblai tanácselnök, Tolnay Kornél máv. üzletvezető, Komlóssy Arthur főjegyző, Csáky Adorján gróf, Csiky Lajos theologiai dékán, több előkelő földbirtokos, az angol tolmácsok, ujságírók és az elmaradhatatlan fotografusok.

Az indulás, programmszerint fél hétre volt jelezve, de kevés hiba volt a hét órának, mikorra a társaság minden egyes tagja a kocsikban elhelyezkedett és a vonat vezetője jelt adhatott az indulásra.

(A megérkezés.)

Másfél óráig döcögött a nehézkes viczinális, míg a hortobágyi állomáshoz megérkezett. Itt már sokan várták a vonatot és mikorra a vendégek mind kiszálltak, Király Gyula gazdasági tanácsnok, a város nevében üdvözölte az angol gazdákat, aztán megindult a társaság gyalog, az állomáshoz közellevő hortobágyi csárdához, ahol a reggelihez terített asztalok várták a vendégeket.

A terített asztalokat csakhamar körülülte a társaság s a hangulat perezről-perezre vidámabb lett. A reggelit, a mely thea, sonka, hidegfelvágott és borjupörköltből állott, a legkedélyesebb hangulatban költötték el a vendégek és a frissen csapolt, jéghideg sörnek ugyancsak sűrű kelete volt. A hűsítő ital egyébként nagyon is felfért, mert a derült égből oly tüzesen szórta sugarait a nap, mintha legalább is derekán lettünk volna a nyárnak.

Reggeli alatt feltűnt az angoloknak a zöld galyakkal, virágokkal, angol és magyar nemzetiszínű zászlókkal díszített hatalmas deszka sátor egyik sarkában a Mendelovits Lajos debreczeni spezialitásai, melyekből igen sokan vásároltak egyes tárgyakat. Egynémelyike két-három tárgyat is vett. Érdekes, hogy az angolok legtöbbje karikást és dohányzacskót vásárolt. A debreczeni képes levelezőlapoknak nem igen volt keletjük.

Reggeli után az egész társaság kocsikra ült s kezdetét vette a Hortobágy megtekintése.

(Ut a pusztában.)

Vagy harminczöt kocsi, mindegyiken 3—4 vendéggel, indult neki a végtelennek látszó pusztaságnak. Az idő fölséges volt. Tiszta, derült égboltozat, nem tulságos forróság, időről-időre egy-egy kis gyöngye szellő, a mely szinte jól esett a sik pusztán. Maga a beláthatatlan sikság megkapó képet nyújtott, itt-ott kopár homok buczkáival, a távolban játszadozó délibábjával és hangulatos változatosságával. Itt egy gémes kut, amott egy gulya, majd egy ménes, odébb egy-egy birkanyáj és a távolban egy karesu torony, parányi házacskákkal, mintha a

levegőben uszkálna: a csodálatos, megkapó délibáb.

Az első megállóhely a Mátá volt. Itt a város tenyészgulyáját mutatta be Király Gyula tanácsnok, az angoloknak. Ötvenöt darab válogatott tenyész-tehenet csodáltak itt meg az angolok. Odébb egy ménes legelt s egyuttal azt is felhajtották a csikósok.

Innen a kocsik a város gazdasági ménéséhez vitték a vendégeket. Itt ismét megállottak az angolok, leszálltak a kocsikról és jól szemügyre vették a lovakat. Ötszázhet darab ló és csikó volt ebben a ménésben, a melyet öt csikós őríz. Az angolok nemesak a lovakat szemlélték meg a leggondosabb figyelemmel, hanem a csikósokról is sűrűn kérdezősködtek a tolmácsoktól; sőt a csikósok sajátosságos nyergét — egy egyszerű zsákdarab, a melynek két oldalán egy-egy kengyel lóg — is kézbevétték és úgy tanulmányozták.

Rendkívüli kedves jelenetnek volt itt szemtanuja a társaság. Három angol egyszerre csak kedvet kapott a lovaglásra, hirtelen felkaptak egy paripára és örült vágatással néhányszor körülnyargalták a ménest, közben pedig a csikósok karikásaival eserdítettek volna nagyokat — ha tudtak volna. A karikások egyáltalán nem szuperáltak az angolok kezében s ez módfelelt bosszantotta őket. Egynémelyike egy-egy negyedórán át is próbálgatta eserdíteni, míg végre egyet-kettőt puffogott a sajátosságos ostor.

Ugyancsak megbámulták a méneseknél a lovak pályvázását, a mit szintén nem tapasztaltak még hazájukban.

A gazdasági ménestől, a kungyörgyi ezifra ménéshez hajtott a társaság. Itt leginkább a ménék iránt érdeklődött az angol gazdasereg. Markovics ménesmester magyarázgatta az angoloknak a délezeg paripák életrajzi adatait, leszármazásukat és elősoroltatta egy-egy ménnek anyját, apját, nagyapját; sőt dédapját is. És az angolok közben sűrűn jegyezgették az adatokat. Ugyanez történt a Szatmári ménentelepen is, a hol szintén elővezették 8—10 gyönyörű példányát a telepnek.

A Szatmári ménenteleptől a tenyészbika állományhoz hajtatott a társaság. Itt hétszáz darab válogatott bikát láttak együtt az angol vendégek. Ennyi bikát egy csapatban még egy sem látott. Megmagyarázták az angoloknak, hogy a csapatból a javát évről-évre kiválasztják és magnak tartják, a többit időről-időre eladja a város.

Itt egy-egy pohár bort ivott a társaság, aztán a kocsik tovább vitték a vendégeket, egészen a malomházig, ahol délfelé járt az idő; sós kifli és frissen csapolt sör várta a kirándulókat.

Sörözés után ismét kocsira ültek és a város ménestelepehez hajtottak. Ez volt az utolsó megtekinteni való. Hatvan darab válogatott, esupa telivérű, nemes leszármazású anyakancza állott a jászlak körül, mindegyik alatt egy-egy kis szo-

pós csikó. Ennek a telepnek a berendezése és hasznosítása tetszett legjobban az angoloknak és itt csinálták a legtöbb jegyzetet. Voltaképen itt nyertek tiszta képet a magyar lótenyésztésről, a mit otthon értékesíteni fognak. Ennél a telepnél töltöttek legtöbb időt és itt csinálták az angol amateur fotografusok a legtöbb fölvetelt. Igen érdekes volt az a jelenet is, midőn két angol amateur fényképész egy-egy kenyeret fotografált le, hogy megmutassák otthon, milyen hatalmas kenyereket süt a magyar pásztorember felesége.

A város ménestelepeiről a társaság most már megállás nélkül visszahajtatott a hortobágyi csárdához, ahol ebédhez volt terítve.

(Az ebéd.)

Délután két órakor ültek ebédhez a vendégek. Meglehetősen éhes és fáradt volt mindenki s így a hortobágyi csárda magyaros konyhájának ételei rendkívül izlettek. Az ebéd külömben is kitűnő volt. Csiga leves tyukhussal, zöldborsó fiatal csirkével, kétféle sült, tészta és sajt volt az ebéd menüje. Italul frissen csapolt sör és a szőlőszövetkezet kitűnő borai szolgáltak.

Csakhamar megindultak a tósztok is és dikezióztak sűrű egymásután angolul és magyarul, föl váltva. Az első felköszöntőt Király Gyula tanácsnok mondotta az angol vendégekre, utána az angolok vezetője mondott pohárköszöntőt megköszönve a debreczeni szives fogadtatást. Ezt a tósztot György Endre fordította le magyar nyelvre.

Komlóssy Arthur főjegyző indítványára, a társaság megleghangu üdvözlő táviratot küldött Darányi Ignác földmivelésügyi miniszternek.

(Bucus a Hortobágytól.)

Ebéd után, úgy délután három óra körül, a társaság gyalog kiment a hortobágyi állomáshoz, hogy az ott várakozó különvonattal visszajöjjen Debreczenbe.

Az angolok még egyszer körülnéztek a nagy pusztán és megilletődve vettek bucsut a sik magyar rónától, ahol az állattenyésztés terén oly sok újat láttak és annyi szakszerű intézményt, a mit otthon praktikusán értékesíthetnek.

A vonat három órakor indult el a hortobágyi állomásról és fél ötkor a hatvan-utczai állomáshoz ért, a hol a társaság ismét kocsiba ült és behajtatott a városba.

*

Este nyolcz órakor utaztak el Debreczen angol vendégei a nyiregyházi vonattal Szerencsre, ahonnan a Hegyalját tekintik meg, hogy a magyar bortermelést tanulmányozzák.

Elutazáskor érzékeny bucsut vettek a várostól és nem győzték eléggé dicsérni azt a kitűnő vendégszeretetet, a melylyel itt lépten-nyomon találkoztak.

Gyilkos könyvelő.

Amerikai átirat Debreczen főkapitányához.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, május 30.

A san-franciskói rendőrség Hadley Charles B. nevű könyvelőt köröz világszerte, akit egy fiatal leányka meggyilkolásával vádolnak. A körözés tegnap érkezett meg a főkapitánysághoz udvarias átirat kíséretében, melyben a nyomozás megindítását kéri.

Hadley, a ki a san-franciskói *Ezaminer* című lap könyvelője volt, hirdményt tett közzé a lapjában, amelyben egy fehér bőrű leányt keres nevelőnőül egy uri család. Találkozási helyül egy vendéglőt nevezett meg. A hirdményre Eleonóra Mandé, aki Fuller Nóra nevét is viseli, január 11-én találkozott a korezmában Hadleyvel. Hadley elvezette a leányt a Sutter-Street 2211. sz. házba, ahol erőszakot követve el rajta, meggyilkolta.

A leányt eltűnése után egy hónapra, február 8-án találták meg az elhagyatott üres házban. Miután a san-franciskói rendőrség bizonyítékokat szerzett az iránt, hogy Hadley a gyilkos, elrendelte világszerte való körözését.

Hadley Charles B. Amerikában született, 40 éves, 5 láb 9 hüvely magas, testsúlya mintegy 180 font. Haja sötét szürke, jobb oldalon elválasztva és simára fésülve. Bajusza, szakálla nincs. Az arca telt, majdnem négysegletes, az álla is szegletes, kissé gödrös. Szája nagy, egyenes. Orra kissé széles, orrháta kidomborodó, hegye kissé lapos. Füle középszerű és kiálló, szemei szürkék, eléggé nyitak. Jobb felső ajkán rendetlen ferde sebhegedés, ugyanilyen a jobb szemfedelén. Rendetlen kidudorodás a jobb fül alsó szélén. Anyajegy a nyak közepén. Egyenes testtartással jár, de fejét kissé előre hajtja. Az egyik lába hajlott, jó modoru. Nyelvtanilag helyesen beszél, neveltsége jó. Részeges ember.

Néha hetekig be van rugva. A pénzt valósággal szórja. Vendéglőben soha sem étlap szerint eszik. Mindig külön ételeket rendel. Kedvencz ételei: beafstek salátával, sült csirke gombával. A zsebében rendszeren hord újságot San-Franciskóban a kétes hírű negyedben lakik. Egyáltalán szeret barátkozni a rossz hírű nőkkel. Mielőtt eltűnt, egy asszony kedvese volt. Hamis bajuszt is hord magával, amelyet külön rendelt. Finom posztóból készült üzleti ruhát hord. Többször visel azonban olyan ruhákat is, amelyeket a san franciskói orvosok, vagy lelkészek szoktak hordani. Gyémánt gyűrűje, gyémánt inggombja van. Gallért és nyakkendőket visel. Özvegy édes anyja Mrs. John Start, most Chicagóban él.

A san-franciskói rendőrség kinyomoztatás esetén kéri a gyilkos letartóztatását. Ilyen pompás személyleírás után, amelyhez hasonlót Európa egyetlen rendőrsége sem adott még ki, könnyen letartóztathatják a gyilkost.

UJDONSÁGOK.

Dal az angolokról.

Levél a szerkesztőhöz.

Szerkesztő ur, ezér boesánat.
Ha újra zavarom talán —
Az angolokról szól ezuttal,
A nászra vágó kis leány.
A missem is nagyon ajánlja . . .
S én fel is csapnék ladynek ;
De nem szeret az angol Isten
És nem tetszettem senkinek.

Könyes szemekkel írom mindezt,
Szerkesztő ur ez csuf dolog !
Biztosra vettem : megszeretnek
És elvisznek az angolok.
De haj ! csak álom volt és nem más.
S a valóság, hogy lány vagyok ;
Hiába dallja száz poéta :
Hogy a szememben láng ragyog.

Szerkesztő ur, én arra kérném
Vigyen ki nékem valamit ;
Ó hívja meg a Hortobágyra,
Hispaniának ifjait.
Azokkal több szerencsém lesz tán,
Spanyollá leszek úgy lehet . . .
És küldök önnek hálaképen
Spanyolviaszkos omltetet.

Dóczyata.

Miss Duncan Debreczenben.

Hogy készülnek a hírességek ?

Tegnapi lapunk hírrovatában röviden megírtuk, hogy miss Isidora Duncan Budapesten nemrég feltűnt tánczos csillag legközelebb ellátogat a debreczeni színpadra is. Csodás véletlenje a sorsnak, hogy ezzel a hírrel kapcsolatban egy nagyérdékű leleplezés félélet is kaptunk Duncan kisasszonyról szólva. arról dalol ; hogy mint készülnek a hírességek ?

Az tudvalevő igazság, hogy senki sem próféta a saját hazájában.

A ki tehát a prófétaságra érez magában hivatottságot, el megy más hazába s miután ott megszerezte a próféta címet és jelleget, visszatér a hazájába s itt akkor már nem is próféta lesz, hanem félisten. Ez pedig nem egészen tréfa ám, különösen nem az e hármias halom és négy folyam országában. Tudhatjuk jól, hogy nagy hazánkfiai közül, a kikben világraszóló tehetség lakott, idehaza akárhány érvényesülni se tudott. Hogy csak a legnagyobbakat említsük, fölhozhatjuk példa gyanánt Munkácsy Mihályt, Liszt Ferenczet és Zichy Mihályt ! Csak úgy találomra mondtuk ezt a három nevet de bizonyára egész sora van még azoknak, a kiket úgy megnevezhetnénk.

A mi pedig ezt a kis reflexiót tollunkra adja, nem valami jelentékeny dolog, de mégis jellemző. Ismeretes dolog ugyanis, hogy a főváros közönségét a közelmúlt napokban egy kis kaliforniai tánczosnő, miss Isadora Duncan ejtette lábba. Sehol a világon nem ismerik, azt sem tudják róla, hogy a világon van. Egyszerre csak föltűnik Budapesten és pedig igen jó társaságban, a Jászai Mari gardirozása mellett. Antik hellén

tánczokat mutat be s kétségtelenül szép és érdekes dolog, a mit produkál. Budapest pedig el van ragadtatva, amit annyival könnyebben tehet, mert a kisasszony amerikai, sőt kaliforniai etikettel hozta közénk művészetét. Főlemelt helyárák, zsufolt ház s a siker egyéb attributumai jelezték, hogy a Duncan-láz kitört. S im a budapesti pletyka most furesa törtériát emleget.

Oknyomozó rossz emberek kisütöttek, hogy a miss bölesője nem is a Bret Harte érdekes hazájában ringott, hanem sokkal inkább Budapesten és itt is a Deb-utezában. Biz ez meglehet. Ám azért nem kell elítélni a „miss“-t. Ő igen szép tánczokat lejt kétségtelen művészzel, a melylyel semmiféle sikert sem aratott volna nálunk, ha homályos naczionáléja kellőkép ismeretes. Egyébként ilyesmi már másokról is kisült akkor, amikor már nem volt baj.

Igy járt testvére a tánczban, a tüzes Carmenczita is, a kire ráolvasták, hogy a nap első sugara a Szerecsen-utezában tüzött a fejecséjére és nevét, oh sokkal terézvárosibb hangzásu nevét, az izr. hitközség matrikulájában könyvelték el. Az azonban mégis gyanus, hogy ha ilyesmi kisül, Budapest bizonyos tekintetben igen tipikus utczáinak jut a dicsőség, hogy a nevezetes nőket a művészetnek adta. Ép ezért nem is hiszünk abban, hogy Duncan kisasszony a Dob-utezában született volna. Meglehet, hogy — csak a Wesselényi-utezában.

* **Istentiszteletek.** Az év. ref. templomokban vasárnap a következő sorrendben tartatnak az istentiszteletek : Nagyttemplomban : Szabó Bertalan s. lelkész, Kistemplomban : Dicsőfi József lelkész, Újtemplomban : Mitrovics Gyula lelkész, Ispotály-templomban : Kovács J. isk. felügyelő, lelkész. Szegényházban : Hajdu Zsigmond püspöki titkár. Csapó-kertben : Páhor Miklós theológus.

* **Ifjusági tornaünnepély.** A debreczeni középiskolák holnap tartandó nagyversenyére lázasan készülnek az intézetek derék tornászai. A program, mely már falragaszokon is megjelent, a következő : 1. Felvonulás. 2. Hymnus. 3. Az összes intézetek szakgyakorlata. 4. Sziertornázás csapatonként. 5. Versenyek. 6. Füzérgyakorlatok zenére. 7. Játékverseny fűleslábdával. 8. Oszlopsorban felállás, 9. Győztesek megnevezése és díjkiosztás. 10. Szózat. 11. elvonulás. A verseny a nagyerdei új sportstéren délután pontban négy órakor kezdődik. Helyárák fedett tribün 6 korona ; ülőhelyek 1 korona 60 fillér, 1 korona és 80 fillér ; állóhelyek 80 és 40 fillér. A versenyeken résztvesznek a ref. főgimnázium, főreáliskola, felső kereskedelmi iskola és református tanítóképző kiküldött tornászai.

* **Szinay Gyula indítványa.** A „Szabadság“ hétfői száma részletesen foglalkozott Szinay Gyulának a presbyterium elé terjesztett indítványával, mely a református egyházi törvények revízióját sürgeti és ennek egyengetésére modusokat ajánl. Az egyháztanács akkor küldöttséget rendelt az indítvány alapos

megvitatására s meghagyta e küldöttségnek, hogy munkálatát két hét alatt terjessze be hozzá. Az egyházi küldöttség, melynek tanácskozásait Kiss Albert vezeti, ma, szombaton délután négy órakor ül össze az indítvány első tárgyalására. A gyűlés az egyháztanács épületének nagytermében lesz.

* **A közigazgatási tanfolyam tüzoltó vizsgája.** A városi közigazgatási tanfolyam hallgatói tudvalevőleg még az iskolai év elején önkéntes tüzoltócsapatot szerveztek a maguk kebelében. A tanfolyam tüzoltósága, mint tudjuk, e nyáron már derekasan ki is tett magáért a *Mattyasovszky*-féle gépgyári telep tüzveszedelménél. Vasárnap, június elsején, délelőtt tíz órakor a tüzoltók hivatalos testülete előtt is bemutatják képzettségüket és ügyességüket a tanfolyam tüzoltó ifjai. Rendes, komoly vizsgálat lesz a vasárnapi; tüzpróba, melyet valószínűleg diadalmasan állanak ki az ifjak. A vizsga, melyre vendégeket is szívesen lát a tanfolyam hallgatósága, a tüzoltó laktanyában fog lefolyni.

* **A debreczeni kántus Diószegen.** *Bi-hardi* Diószeg hazafias közönsége öt évvel ezelőtt szobrot emelt a haza legnagyobb fiának, *Kossuth* Lajosnak. A református templom kertjében, szabad térségen áll most a nagy Kossuth ércszobra. A diószegieket most fel akarják díszíteni a szobor körül levő térséget s parkirozni akarják a kertet. Evégből holnap, június elsején, hangversenyyel egybekötött jótékonycélu táncmulatságot rendeznek, melyen közreműködik a *debreczeni* főiskolai énekhar is, valamint több debreczeni joghallgató, kik felolvasással és szavatokkal élénkitik a díszes műsort. A debreczeni kántus szép babérkoszorút is készített, melyet holnap délelőtt ünnepség keretében helyeznek a diószegi Kossuth-szoborra. A felolvasások, hangverseny és táncmulatság esti 8 órakor kezdődnek.

* **Uszoda-megnyitás.** Regi, híres fürdője Debreczennek a *Margit-fürdő*. Be van rendezve párját ritkító kényelemmel, minden kívánalmat kielégítőleg. Tulajdonosa *Szikszay* Gyula, költséget nem kímélve úgy berendezte, hogy ma egyike az ország kiváló fürdőtelepének. Rémek uszodája a kedvező idő beálltával június hó 1-én nyílik meg. Egyelőre a fedett uszoda fog a közönség rendelkezésére állani, melynek vize állandóan husz fokra van felmelegítve. A nyitott nyári uszoda az állandó meleg idő beálltával fog megnyitani. Az uszómesteri teendőket az ügyességéről ismert *Letenyei* János uszómester teljesíti, kiúél az uszás megtanulása végett jelentkezni lehet. Az uszoda használata a következőleg állapított meg: Reggel 6—9 óráig férfiak, 9-től déli 12 óráig nők részére, délután 1—8-ig férfiak részére. Évadbérlet június 1-től szept. 15-ig 14 korona. Napijegy felnőtteknek fürdőruhával 60 fillér, gyermekeknek 40 fillér. A derék fürdőtulajdonos uszodáját e helyen is melegen ajánljuk a közönség figyelmébe.

* **Alügyész kerestetik.** *Igyártó* Sándor kir. főügyész pályázatot hirdet alügyészi állásra, mely a *máramaros-szigeti* kir. ügyészségnél üresedett meg. — Fizetés 2200 korona és 600 korona lakáspénz. Az állást két hét alatt kell be-

tölteni. A kérvényeket *Igyártó* Sándor főügyészhez a debreczeni kir. táblához ezimezve kell benyújtani.

* **Utazás egy kabát körül.** Egy *Debreczenben* időzött angol gentlemann, *Mr. Jackson* valódi francia szabású felöltőjéről szól az ének. A jeles farmer ugyanis tegnap reggel magával akarta vinni a *Hortobágyra*, de fájdalmas csodálatára nem találta; — az elegáns felöltő eltűnt. Már-már úgy hitte, hogy sohse látja viszont, mikor *Szöcs* Lajos rendőrbiztos kellemes ajándékkal, az elveszett felöltővel állított be hozzá. A kabát ugyanis véletlenül a portás szobájában felejtődött s onnan került azután elő jeles gazdája igazi öröme. *Mr. Jackson* jó kedvvel utazhatott a *Hortobágyra* s nem távozott egy kellemetlen emlékekkel gazdagodva, illetve egy felöltővel szegényebben a kálvinista Rómából.

* **Lócsiszárok.** *Nemes* Kálmán gróf *kunhegyesi* uradalmát megkárosította két vakmerő lócsiszár. Behatoltak az istállóba, honnan három darab három éves lovat loptak el. Az ellopott lovak egyike fekete, a másik kettő sötét pej. Mind-egyiken N. bélyeg van és grófi korona. A megkárosított gróf kétszáz korona jutalmat tűzött ki a tettesek kézrekerítésére. Ez ügyben táviratot kapott tegnap a debreczeni rendőrfőkapitányság is, mert a lótolvajok nyomai idevezettek. A rendőrség azonnal megindította a nyomozást és már eredménye is van eljárásának, mert a lócsiszárok mihamarább kézrekerülnek.

* **Talált gyűrű.** Ki tudja, melyik boldog menyasszony vagy vőlegény gyűrűs ujján díszelgett a drága kis jószág, mely egy egész élet boldogságára frigyelt el szerettével? Talán nagy volt a finom ujjra, vagy talán a gondatlan vőlegény kissé jókedvű állapotban ejtette földre. Elég az hozzá, hogy a B. E. névvel bővésett arany karika gyűrűt elvesztett. Becsületes megtaláló kezébe jutott a drága jószág, aki felvitte a rendőrséghez. Megszomorított szívű menyasszony vagy vőlegény *Bardócz* András rendőrbiztostól átveheti a szerelmi zálogot.

* **Gyujtogató őrl. Az** elmúlt éjjel veszedelemben forgott a magyar államvasutak kőbányái telepe. A 12. számú házban lakik *Kloszkó* János munkás kicsiny családjával. Felesége, akit leánynevével *Schubert* Annának hívnak, napok óta igen különösen viselkedett. Elmezavar tünetei jelentkeztek az asszonyon, de csendes volt s férje azt hitte, hogy a házi ápolás ismét visszaadja neki egészségét. Az este, szokás szerint, korán tértek pihenőre. A férj mélyen aludt. Az asszony nyugtalanul hevert ágyán. Hirtelen felugrott, kiment a konyhába, gyufát gyujtott s egy ingben körülszaladt az égő gyertyával a házban. Meggyujtotta az ágy neműt, a függönyöket s borzalmas örömmel nézte, mint nyaldossák körül a lángok a kis ház minden berendezését. Az izzó forráság végre felébresztette a ferjet. Menten kiugrott ágyából, fellármázta a szomszédokat s hosszú munka után a tüzet eloltotta. Az őrl. asszony ezalatt eltűnt. Hosszu keresés után egy szomszédos házban találták meg. Az esetet bejelentették a rendőrségnek, a mely

intézkedett, hogy a gyujtogató őrl. fogadják be a tébolydába.

* **Pályázat adógyakornoki állásra.** A *hajdu-böszörményi* kir. adóhivatalnál egy adóhivatali gyakornoki állás jött üresedésbe. Kvalifikáció az érettségi bizonyítvány felmutatása. — Javadalmazás 800 korona és 260 korona lakáspénz. — Pályázatok két heti határidőn belül *Faust* Elek debreczeni kir. pénzügyigazgatónál nyújtandók be.

* **Harcz a kenyér miatt.** Véres kimenetelű munkás zendülés volt a napokban — mint nekünk írják — *Breckska* közelében, a hol a Száva szabályozásánál alkalmazott kubikosok dolgoznak. A munkástelep messze esik a községektől, ennélfogva a munkások élelmiczkiket a vállalkozó által fentartott kintinban kénytelenek beszerezni. A munkások már régóta elégedetlenek a kintinban árult élelmiczkikkel, miért is két héttel ezelőtt *Berta* Ferenc és *Füstös* Mihály nevű munkások a legközelebb eső *Breckska* hoztak élelmet. *Gojgovits* Arzen vállalkozó ezt megtudván, mult vasárnap a két munkást elbocsátotta s egyuttal figyelmeztette a többi munkást is, hogy a ki máshonnan mer élelmiczkiket hozni, azt elbocsátja. Kedden este néhány munkás a kintinba ment, hogy kenyeret és szalottát vegyen. A kenyér azonban, a mit a kintinban drága pénzzel kell megfizetni, félig nyers és penészes is volt, a mit csak akkor vettek észre, a mikor már felvágták. A kintinos pedig vonakodott azt visszavenni. A munkások erre összeesdültek a kintin elé, betörték az ajtókat és behatoltak a kintinba, honnan a sok megromlott élelmiszert kidobálták az udvarra. A kintinost pedig és *Gojgovits* Srifont, a vállalkozó testvérét kegyetlenül összeverték. Az esetről telefonon értesítették a breckai csendőrséget, mely a helyszínén megjelenén, a romboló tömeget a mely akkorra már az egész kintint lerombolta, csak nagynehézen tudta szétoszlalni, mert a csendőrség felhívásának a tömeg nem engedelmkedett, sőt megtámadták a csendőröket is, a kik e miatt kénytelenek voltak a fegyvereket használni s *Sukoro* Balázs, *Csucs* Ignác, *Lumics* Tódor, *Szenkovic* Milos és *Szabolteski* Dusan moholyi lakosokon életveszélyes sebeket ejtettek. A megsebesített munkások aligha maradnak életben.

x **A lipiki gyógyfürdő.** A jelen fürdőidény alkalmából, úgy mint eddig is, ujólag a lipiki gyógyfürdőre hívjuk fel tisztelt olvasóink figyelmét, annál is inkább, minthogy ezen csudatevő forrásai és kitünő berendezésénél fogva rendkívüli gyógyhatásnak ismert jödfürdő az utóbb, években még olyan irányban is nagy gyógyászerket ért el, melynek eddig egyetlen gyógyfürdőnél sem tapasztaltattak. Ismeretes volt ugyan, hogy e forrás gazdag natron-tartalommal bír és hogy ezen tulajdonságánál fogva érvényesítette csudatevő hatását csuzos és köszvényes bántalmaknál. A tudományos vizsgálatok, melyek az utóbbi években *Némethonban* folytak, azt mutatták, hogy minden híres külföldi források, melyek mint a csuzos és köszvényes kiváló gyógyvizei tekintetnek, ezen hatásukat csak éppen e natron tartalomnak köszönik. Igytörtént, hogy a wiesbádeni, emsi, plombiersi stb. hason vegyhatással bíró fürdők, mint a köszvényes gyógyításra való specifikus hírébe jutottak. Magyarországon nincsen több hasonló forrás, mely ilyen magas hőfoknál fogva (64° C) annyi natront tartalmazna, mint éppen Lipik és azért azon tény, miszerint az említett köszvényes és csuzos bajokban szenvedő betegek Lipiken visszanyerték egészségüket, miután másutt hiába kerestek bük ellen gyógyulást, csak az utóbbi időben találta a tudomány megfajtását. A mi a lipiki fürdőnek gyógyjavaslatait illeti, t. i. görvéllykór-nál, bőrbántalmaknál, izzadmányoknál, vérbetegségekben stb., azokról főlölegesen volna még külön megemlékezni, a mennyiben ez köztudomású s így nem szükséges arra az olvasó figyelmé- k különösen felhívni. A lipiki fürdő a legmodert

nebb építkezésekkel, gyógyépületekkel, szállodával, kényelmes és czélszerű belső berendezéseivel egy színvonalon áll a külföldi nagy fürdőhelyekkel. A nagy kiterjedésű angol parkban levő gyógyépületekben nagy és gyönyörű gyógyterem, kávéház, vendéglő, olvasó- és játszóterem, valamint színpad van, úgy hogy a fürdőző közönség a kura idejét kellemes szórakozással töltheti ki. Az összes fürdőtelepek és az egész telep villamos világítással van ellátva.

TANÜGY.

Csánky Viktor körútja. Csánky Viktor debreczeni kir. tanfelügyelő a héten folytatta körútját kerületében. A tanfelügyelő a vizsgák előtt meglátogatta a *h.-doroghi, nádudvari* és *csegei* népiskolákat s látogatásainak eredményéről jelentést tett a vallás- és közoktatásügyi kormánynak. A tanfelügyelő a jövő héten városunk elemi iskoláit látogatja meg.

A tanfelügyelő a Svetits-intézetben. Csánky Viktor tanfelügyelő a múlt héten meglátogatta a Svetits-intézet elemi és polgári leányiskoláját. Meghallgatta Csánky az összes osztályok feleleteit s legnagyobb elismerését fejezte ki a tapasztaltak fölött. Különösen megdicsérte az intézet szervezetét, tanításmódját és rendszerét, mely a debreczeni Svetits-intézetet sok tekintetben felülemeli az ország hasonló iskoláin. A tanfelügyelő a legjobb benyomások emlékével távozott az intézetből.

SZÍNHÁZ és MŰVÉSZET.

— (Új darab a Nemzeti Színházban.)

Tegnap tartották meg a Nemzeti Színházban a főpróbát *Meilhac* négyfelvonásos vigjátékából. Az *attaché*-ből, mely holnap, szombaton kerül bemutatás a új betanulással. Ez lesz egyuttal az *attaché* 50-ik előadása. *Náday* régi szerepét, *Praehs* grófit *Császár*, *Madelainet Láncezy* Ilka, *Scharpf* bárónét *R. Maróthy* Margit, *Estillacot Gál*, *Scharpf* bárót *Ujházi*, *Feigelt Vizváry*, *Fronvillet Szenes*, *Ramsayt Horváth*, *Macerayt Náday* Béla, *Lucient Pálfi* játssza. Vasárnap jun. 4- *A nagymama* kerül színre ünnepi előadásul, *Prielle* Kornélia 76-ik születésnapja alkalmából. Az ünnepelt művész nő Szerémi grófnő szerepében lép fel. Hétfőn *Shakespera* tragédiája, *Lear király* kerül színre, melyet már két év óta nem adtak, *Lear* királyt *Szacsvay*, *Condeliát Márkus* Emilia, *Gouerilt Jászai* Mari fogja játszani.

TÁVIRATOK.

Székely Kálmán életveszélyben.

Budapest, május 30. (Saját tudósítónktól.) Székely Kálmán miniszterelnök délelőtt a főrendiházba hajtattott. A muzeum-körúti kitérőnél egy kőbányai villamos nekiment a bérkocsinak, melynek rudját is eltörte. A kocsis szerencsésen visszahagyta a lovakat az utolsó pillanatban s így nagyobb baj nem esett. Sokan üdvözölték a miniszterelnököt szerencsés megmenekülése alkalmából.

köt szerencsés megmenekülése alkalmából.

Választás Déván.

Déva, május 30. (Saját tudósítónktól.) Délután négy óráig *Thoroczkay* szabadelvű jelöltre 473, *Réthy* Lajosra 347 szavazat esett. *Thoroczkay* győzelme bizonyos.

Végzetes lovaglás.

Bécs, május 30. Ma volt ő felvétele a tavaszi diszlovaglás. Végzetes baleset szakította félbe. *Pokorsy* Ágost 12. huszárezredbeli hadnagy lováról leesett és agyrázkódást szenvedett.

Béke a burokkal.

London, május 30. Az összes angol lapok megkötött békéről irnak. Félhivatalos jelentés szerint a bur vezérek *Pre-tóriában* szerdán el is fogadták az angolok előnyös feltételeit.

Szerencsétlenül járt turisták.

Bécs, május 30. *Brezina* Ernő dr. egy éves önkéntes, a bécsi udvari muzeum volt igazgatójának fia és *Beyer* dr., egy innsbrucki bankárnak a fia lezuhant a Raxról. Mind a kettő meghalt. Holttestüket megtalálták.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Harcz a leány miatt.

A féltékenység áldozata.

Egy esztendője kinos szenzáció tartotta izgatottságban Hajdu-Sámson lakosait. Egy parasztleány féltékenysége miatt úgy összeverte kenyeres pajtását, hogy ez majdnem belehalt sérüléseibe. Az eset részletei a következők:

Váradi János és *Kiss* Bálint sámsoni legények egy leányt szerettek, *Szabó* Boriskát, a falu legszebb hajadonát. A tüzzemű, ringó termetű leány meg mindkettőjüket hitegette, csalogatta. A két legény épen ezért folytonosan hadilábon állott egymással. Apró összekocczanások napirenden voltak közöttük. Tavaly júniusban aztán kitört közöttük a harc.

Váradi Jánost egy este az utcán két legény alaposan megverte. A támadók elszöktek a színhelyéről, — *Váradi* pedig hazavánszorgott és kezdte szólni a bosszu tervét. Azt hitte ugyanis, hogy vetélytársa, *Kiss* Bálint volt az, a ki felbérelte ellene a legényeket.

Másnap este aztán maga mellé vette *Váradi* Tar Imrét s megleste *Kiss* Bálintot, mikor az a szeretőjéhez igyekezett. Az utca közepén rátámadtak a gyanútlanul haladó, mit sem sejtő *Kiss* Bálintra és úgy összeverték, hogy a koponyacsontja teljesen összetört. *Dr. Isoó* János törvényszéki orvos véleménye szerint Isten mentette csak meg *Kiss* Bálintot a haláltól.

A féltékenységi ügynek fináléja teg-

nap játszódott le a debreczeni kir. törvényszék előtt. A tárgyaláson dr. *Szeőke* István elnökölt, közvádoló dr. *Udvarhelyi* Dezső kir. alügyész volt. Ugy *Váradi* János, mint Tar Imre töredelmes vallomást tettek és szánták-bánták bűnökét.

A kir. törvényszék az orvosi szakértővélemény és vádbeszéd meghallgatása után *Váradi* Tar Imrét félévi fogházra ítélte. Az elítéltek azonban felmentésükért appelláltak.

§ **Aki tizenötzör lopott.** *Péli* József egyike a legkormönfontabb és legelvetemültebb gazembereknek. Különböző helyen és időben tizenötzör követett el már nagyobb szabású lopásokat s ezekért több mint négy évig ült fegyházban. Alattomos, sunyi ember, aki ma született báránynak tetteti magát, pedig valójában akasztófáraláló lator. Tegnap is rabruhában jelent meg a törvényszék előtt, mely egy tavaly elkövetett lopása miatt vont a felelősségre. *Péli* ugyanis tavaly *Szabó* Antal társaságában négy izben feltörte *Püspök-Ladányban* a közalapítványi uradalom magtárának vasrostélyos ablakát, s onnan néhány zsák búzát és zabot lopott el. A lopott gabonát eladta *Grünfeld* Dezsőnek, potom áron. A tegnapi tárgyaláson dr. *Szeőke* István elnökölt, aki hosszú dorgálásban részesítette a bűn útjára tévedt, megrögzött *Péli* Dr. *Udvarhelyi* Dezső közvádoló beszéde után a törvényszék *Péli* Józsefet egy évi börtönre, *Szabó* Antalt kétheti fogházra ítélte.

§ **Pályázat jegyzői tisztségre.** A debreczeni kir. törvényszéknél megüresedett egy jegyzői állás. *Dr. Szűts* Miklós törvényszéki elnök kétheti határidővel most pályázatot hirdet e tisztség betöltésére. Javadalmazás 1600 korona fizetés és 490 korona lakpénz. Ha megfelelő pályázó nem volna, 1200 korona fizetéssel és 420 korona lakáspénzzel az aljegyzői állást tölti be a törvényszék.

REGÉNYCSARNOK.

A SZERELEM HATALMA.

Regény.

Irta: *Jabloneczay Kálmán.*

II.

8.

Ut a czél felé.

Most úgy kezdhethném — mint a mesészó, a mint mentek mendégéltek hát... de ez így nem jól lenne, mert ami utasaink csak ezammogtak a posványos lápokon keresztül, mely örökös elnyeléssel fenyegette őket. Az ösvérek nem igen szeretnek sietni, Babillnak több izben oldalba kellett őket verni, hogy estig valahogy az ingoványok között, hol a muskiczák (szunyog) milliárdjai osztogatják szurós fulánkjaikat — kivergődjenek egy nyugalmasabb helyre, hol kelően kipihenhessék magukat.

Nagy nehezen, sok veszély után egy hegylány torkolatához értek, mely kiinduló pontjának látszott egy végtelen szikla csoportnak, melynek egy-egy ki-magasló csúcsa a csillagokkal látszott kaczerkodni. A hegy oldalába a lezuhanó hó és eső vizek mély barázdákat vágtak, melyek egynémelyikének végezete nem volt, ugylátszott, hogy az oldalközepén vége szakadt volna.

Ezeket a vizmosásokat vizsgálta Babill.

Tapasztalatból tudta talán, hogy annak a derékba megszakadt mély barázdának — valahol alól, a hegy tövének kell végének lenni. — Így képződnek a barlangok — titkos utáival együtt, az üldöző medve ilyen odukból illan el a vadász gyilkos fegyvere elől.

Csakugyan úgy is volt, kis idő alatt megtalálta a vízmosás által alkotott barlangot, mely elég kényelmesnek ígért zett mindnyájuk befogadására.

Teméntelen fü és falevéllal volt tele a barlang, melyet a víz hordott magának oda a hegy növényzetéből. Ebből aztán lágy fekhelyet készítettek. Az öszvérekről lepakoltak, elbocsájtották lehelésni a friss, pázsitos fűre. Babill kipakolta a tarisznyát a barlang közepére, hol előbb barátságos tüzet rakott száraz galyakból és falatozni kezdtek kényelmes otthonossággal. Ebben a pillanatban talán még a halálra sem gondoltak.

Midőn étvágyukat kielégítették, a tüzre még néhány száraz galyat dobva, elterültek a ruganyos száraz levél halma- zon és beszélgetni kezdtek a jövő felől.

Tardos elbeszélte hűséges szolgálja- nak az ő mélységes bánatát, mely miatt most itt ebben az idegen föld gyilkos levegőjében keresi az örök meggyó- gyulást.

Babill figyelemmel hallgatta urának elbeszélését; nagyot sóhajtott, de nem tett reá egy szó megjegyzést sem.

— Hát te Babill barátom? — kérde Tardos — mi okból jöttél velem a szen- vedések közzé, hol te szerinted is olyan olesó portéka a halál? Mondd el nekem a fájdalmadat, mint a hogy én meggyóntam neked a magamét.

Babill felkuczorodott fekvő helyze- téből, egy pár galyat a tüzre dobva, mondá:

— Jó uram, engedelmeskedem ne- ked! — pedig az én bánatom okát élő embernek el nem mondtam, még a fényes bárd alatt sem, de neked elbeszelem.

— Itt az idegen levegőben, kietlen sziklák között senki sem hallja kivüled. De meg te is elmondád nekem a te fájdalmadat, hát én is kitérom előtted szívem rejtegetett titkát.

IV.

A szenvedély rabja.

Ott születtem nyugat felé — kezdő élettörténetének elbeszélését Babill, — kezével abba az irányba mutatva; talán annak a fényes csillagnak a ragyogása, mely most csillant elő az égálgán, épen az én falum kunyhóit világítja meg.

— Szüleim vadászok voltak, élé- lmüket, ruházatukat a vadak nyújtották, melyek nagy terjedelemben uralják azt a vidéket.

(Folyt. köv.)

**A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.**

Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált háziszser, a mely már több mint 33 év óta meg- bizható bedörzsölésül alkalmaztatik **köszvényéknél, csúznál és meghüések- nél.**

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossak le- gyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czégjegyzéssel fogad- junk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.**

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

**Déli Jég- és Viszont biztosító-Társaság
magyarorszgi osztálya**

Budapest, Váci-utca 20 szám.,
az „Adriai biztosító-társulat” házában.

Bárá Lodmaniczky Frigyes intéző.

Teljesen befizetett alaptőke **3,000.000 kor.**
Tartalékok **2,588.964 kor.**

E társaság, mely a cs. kir. szab. „Adriai biztosító-társulat” védnöksége alatt alakult, mindennemű terményeket biztosít jégkár ellen és a t. cz. biztosító közönségnek a legelőnyösebben megál- lapított biztosítási feltételeket nyújtja.

A biztosítási díjak igen jutányosak s a felmerülő károk a leggyorsabban és legpontosabban térítettek meg.

Biztosítási ajánlatokat elfogadnak és közelebbi felvilágosításokat készsége- sen adnak az „Adriai biztosító-társulat” magyarországi osztálya, valamint összes vezér-, fő- és kerületi ügynökei.

Vezérügynökség: vezető: **Leszkay Ferencz**
titkár: **Váradi Ignác.**

**Tavaszi és nyári idény
1902**

Valódi brüni szövetek.

Egy szelvény **3,10 méter** hosszú, teljes férfi-öltöny (kabát, nadrág és mel- lény) csak

frt. 2.75, 3.70, 4.80 jó	} valódi	
„ 6.— és 6.90 jobb		
„ 7.75 finom		} gyapju-
„ 8.65 finomabb		
„ 10.— legfinomabb	} szövet.	

Egy szelvény fekete salonöltönyhöz **10** frt., úgy felöltöszövet, turistalóden, legf. kamm- garn stb. küldetik szét gyári áron a szolid és megbízható elismert posztógyári raktár által

Siegel-Imhof Brünben

Minta ingyen és bérmentve. Mintasz- erinti szállításért biztosíték. **Magánvevők,** ha közvetlen rendelik fentti gyári-forrásnál, jelen- tékenyen takarítanak.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész-féle balzsam

Közegészségügyi hatóságilag megvizsgálva és véleményezve.
A palaczk felszerelése a kereskedelmi törvény védjegy oltalmába részesül.

Ezen balzsam úgy belsőleg, mint külsőleg használ és pe- dig: 1. még eddig el nem ért hatású gyógyszer a tüdő és mell minden betegségekben, enyhíti a hurutot, csillapítja a kihányást, eltávolítja a fájó köhögést és idült fájdalmakat is gyógyít. 2. Kiválóan használ torokgyulladásnál, rekedtségnél és minden nyakbetegségekben stb. 3. Teljesen eltávolít minden lázt. 4. Meg- lepően gyógyítja a gyomorgörcsöket, kólikát és szaggatásokat. 5. A könnyű székélest elősegíti és a vért valamint a vesét tisztítja. 6. Eltávolítja a lépkórt, a buskomorságot, elősegíti az étvágyat és emésztést. 6. Kitűnően használ fogfájásoknál, odvas fogaknál, megszünteti a szájbűzt, minden fog- és szájbetegségekben, eltá- volítja a felbőgést. 7. Kitűnően használ külsőleg, mint esoda- gyógyszer minden sebeknél, égéseknél, fagyott tagokra, megszü- ngeti a fejfájást, zugást, szaggatást, köszvényt, fülbajt stb.

Figyeljünk mindig pontosan a fenti zöld angyal védjegyre!

Hamisításoktól legjobban megóvhatjuk magunkat, ha *közvetlenül* a gyárból *rendelünk* eredeti karton csomagokban. — Az osztrák-magyar birodalom bármely postaállomására küldve, 12 kis vagy 6 duplaüveg ára 4 korona. Bosznia vagy Hercegovinába 4 korona 60 fillér. Megrendelések csak a pénz előleges beküldése vagy részletfizetés mellett eszközöltnek.

Miért szenved Ön! mikor a biztos gyógyulásra bármiféle és bármilyen régi sebeknél biztos kilá- tása van és a csaknem mindig fájdalmas és veszélyes műtéteket sőt egyes tagok levágását is kikerülheti

Thierry A. gyógyszerész százlelevelű rózsabalsamával

egyedül valódi — — — — — mely rendkívül szívóerővel bír s a sebek gyógyításában, valamint a fájdalmak egyhítésében utó- lérhetetlen. A valódi százlelevelű rózsabalsam használható:

A gyermekágyas nő mellbajánál, tejgyülemlésnél, mellkeményedésnél, orbáncz, mindennemű sérelmek láb- vagy esontsebesülések, sebek, gyenyedség, dagadt lá- bak sőt esonszu ellen; ütes-, szurás-ló-, vágás és zuzódási sebek ellen. Használható minden idegen részek, u. m. üveg-, faszálka, homok, szilánk és tüskék eltávolí- tására. Mindennemű daganat, kinövés, pokolvar, ujjaképződés, sőt rákbetegség ellen, szemöles, körömdaganat, hólyag- és feldörzsölt lábak gyógyítására. Minden- nemű égési sebek, fagyott testrészek, betegeknek hosszú fekvés által támadt sebek, nyakdaganat, vértorlás, fülzugás és a gyermekeknek előforduló kisebese- dések ellen stb.; a szétküldés kizárólag az összeg előleges beküldése mellett eszközöl- tetik. 2 tégely, csomagolás, szállítólevél és bérmentes megküldéssel 3 kor. és 50 fil.

Számos bizonyítvány áll rendelkezésre. Figyelmeztetek mindenkit a hatástalan hamisítvá- nyok megvételétől s kérem szigorúan arra ügyelni, hogy minden tégelyen a fenti védjegy és czégnek „Thierry A. őrangyal-gyógyszertára Pregradában” beleégetve kell lenni. E két gyógyító ere- jére nézve felülmulhatatlan szer sohase romlik meg, de sőt ellenkezőleg minél régiebbek, annál értékesebbek és hatásosabbak, nem árt nekik se a hideg, se a meleg, azért bármely időszakban használhatók. Csaknem mindig biztos sikerrel járnak, különösen míg az orvos megérkezik, ter- mézetesen soha se szabad másféle hamisításokhoz vagy sokszorosan ajánlott hatástalan és ér- téktelen pótszerekhez nyulni, melyekért csak haszontalanul dobjuk ki a pénzünket, de maradjunk meg mindig a régi, kipróbált, olesó megbízható s amellet teljesen ártalmatlan, világírú szer mellett, melyeket minden családnál előforduló eshetőségekre mindig készletben kellene tartani. A hol a valódiság minden felsorolt jeleivel ellátva nem volna kapható, egyszerűen rendeljük köz- vetlenül az alábbi cím alatt:

Thierry Adolf LIMITED őrangyal-gyógyszertáratól, Pregrada, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Központi raktár:
Budapest Török J.; Zágrábban Mittelbach S.; és Bécsben Brady C. gyógyszerertárban.

APRÓ HIRDETESEK

Minden apró hirdetés, a mely 10 szót tartalmaz, e rovatban husz fillérért lesz közzétéve: Minden további szó közzétételéért 4 fillérért eszközöljük. Vidéki tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a levélbélyeg a válasza beküldetik. Vidékiek az utalvány szelvényére is rávezethetik a hirdetéseket.

A KI
eladni vagy venni kíván

butort	feldet
bert	szőlőt
üzletet	
házat	stb.
szobaleányra	
szolgállóra	
kocsisra	
házmesterre	
háztartásra	
nevelőre	

gazdasszonyra
szakácsnőre
vinczellőre
kulcsárnőre
üzletvezetőre
könyvelőre
üzlettársra
segédre
stb.-re
van szüksége
adja fel hirdetését
a
„SZABADSÁG”
kiadóhivatalánál.

Vaj,
naponta friss
kilója 1 frt. 20 kr-ért
kapható
DEUTSCH LAJOS
fűszer kereskedésében
Piacz-u. 38.

Legalkalmasab ajándék
egy fényképező kamra.
Kellemes szórakozás és

hasznos időtöltés. Ingyen-
oktatás és utasítás. Tes-
sék árlapot kérni

Komáromi József fényké-
pészeti szaküzletéből Deb-
reczen, Piacz 12.

Hol a jó és olcsó!

Fazekas Kálmánnál
Hatvan u. 4 sz. (Koszo-
rus-ház), hol mindennemű
földfestékek valamint pil-
lanat alatt száradó szo-
bapadló és butor lak-
kok, firnisz, vékony és
vastag asztalos enyv 38
kr. kilója és minden e
szakmába vágó cikkek
olcsóbban mint bárhol a
nagyérdemű közönség ren-
delkezésére állanak.

Hítünő házi koszt
kapható Arany János-
utca 36. szám, hátul.

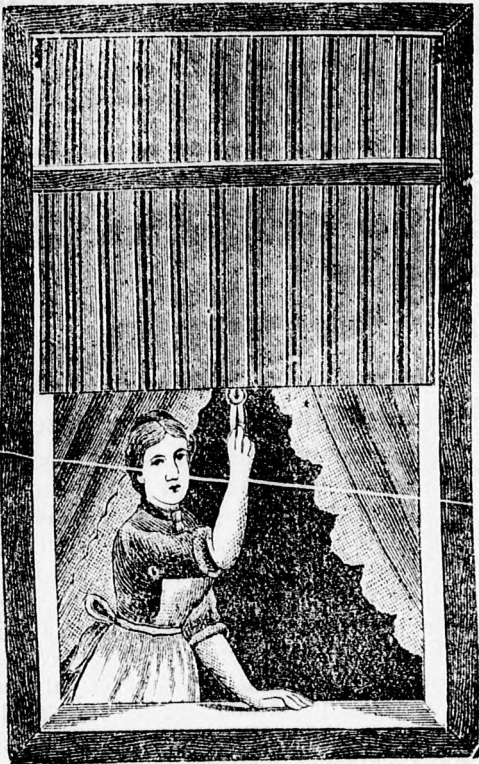
Martinkán

négy nyilas szőlő nagy
pajtával együtt eladó
Czim a kiadó hivatalban

Hirdetések
felvételnek

a
kiadóhivatalban
Csapó-utca 9.

Ezen szerkezetet egy 5 éves gyermek is kezelheti.

Czélyszerűsége, olcsósága és kényelmességénél fogva felülmulhatatlan. A rudak önműködése által az eddig előfordult kellemetlenségek, mint egyoldalú felhuzás, a zsinórok összegömbölyödése vagy azok kiszakítása teljesen ki van zárva. A redőny tetszés szerinti magasságban megáll, mindenkor feszesen és simán gördül fel, a mi a szövet tartósságára nézve igen előnyös. Az amerikai redőnyrud bármily ablaknál alkalmazható, a rud be- vagy kiakasztása egyszerű és egy percnyi idő alatt eszközölhető.

Vidéki megrendelések azonnal teljesítettek.
Teljes tisztelettel

Csonka Dániel.

Debreczen. Kossuth-utca 25.

Vászon, kész fehérnemű,
Menyasszonyi kelengye, Sző-
nyeg, függöny, Butorszövetek

↔ nagy raktára ↔

Donogán és

Somossy

Kunz József és Társa
utódai czégnél — Kis-
templom-bazár.

Megérkeztek!

A legszebb tavaszi ujdonságok
női divatszövetekben

Bluz selymekben,
Tennis, chiné és
De laine szövetekben,
napernyőkben.

Szabó Lajos fiai

czégnél,

Debreczen — Rózsater.

Felvilágosítás

vagyon, család, vagy magánszemélyről bár-
hol is lelkiismeretesen és bizalommal
teljesít

A. WOLFFSKY, Berlin

N. 37. tudakozó intézete.

o o o o o Alapítva 1884-ben. o o o o o

„D U R A B E L”

zöld fedéllemez, tartósságra és czélyszerűsége nézve
felülmulhatatlan.

Carbolineum, Kátrány, Kocsikenőcs,
elszigetelő lemez, aszfalt és kőfedél-
lemez :

John-féle szab.

Kéménytoldok, Kémény-ajtócskák, lég-
mentes zárral, padlás-ablakok kovácsolt
vasból kapható

LUKÁCS VILMOS-nál **DEBRECZEN,**
Hatvan-utca 5.
Melocccó Péter beton és cement-áru gyáranak képviselője.